

ZONELE ECONOMICE LIBERE DIN REPUBLICA MOLDOVA

Autor: Marin CIOBANU, doctorand

Universitatea Tehnică a Moldovei

Abstract: Volumul investițiilor străine directe în economia țării rămâne a fi la un nivel scăzut comparativ cu rata de investiții străine directe înregistrată pe plan regional și în țările vecine.

Astfel, Moldova trebuie să creeze și să valorifice noi oportunități, **know-how** și **management modern**, care i-ar permite să se mențină în competiția pentru atragerea de investiții străine.

Crearea și dezvoltarea zonelor libere sînt măsuri fundamentate și necesare, dat fiind faptul că în prezent statul nu este în stare să asigure accelerarea dezvoltării social-economice a unor teritorii aparte și a genurilor de producție prioritare și să garanteze majorității investitorilor condiții acceptabile pentru desfășurarea activității antreprenoriale pe întreg teritoriul țării.

Cuvinte cheie: Zonă economică liberă, investiții, locuri de muncă, producție industrială, dezvoltare economică

Necesitatea dezvoltării zonelor economice libere

Dezvoltarea zonelor libere este strîns legată de starea economiei naționale. Reducerea volumelor produsului intern brut și diminuarea concomitentă a cotei industriale în el, falimentul sau situația financiară precară a majorității întreprinderilor constructoare de mașini, a industriei chimice, a celei ușoare și de prelucrare a lemnului etc., pierderea multor piețe de desfacere externe și menținerea nivelului înalt al corupției în societate fac țara neatrăgătoare pentru investiții, contribuie la intensificarea bruscă a disproporțiilor dezvoltării anumitor ramuri ale economiei și a teritoriilor, la menținerea șomajului direct și camuflat la cote înalte, plecarea unui mare număr de cetățeni la lucru peste hotare.

Aici trebuie să mai accentuăm faptul, că Moldova nu dispune de avantaje competitive în comparație cu vecinii (Ucraina, România, dar și Rusia), care au o piață internă mult mai mare, industrii dezvoltate și resurse importante, pentru a nu rata fluxurile de investiții străine ce se mișcă dinspre vest spre est.

Nivelul scăzut al investițiilor este cauzat nu doar de lipsa mijloacelor bănești și de capacitatea redusă de a atrage resurse financiare, dar și de cererea scăzută pentru produsele moldovenești, care și descurajează creșterea capacităților de producție. Totodată, lipsa investițiilor în activitățile de cercetare și dezvoltare și în sporirea calificării personalului conduc la realizarea unor **produse necompetitive** pe piețele externe. În afară de aceasta, lipsa investițiilor diminuează procesul de creștere economică și facilitează stagnarea. Deocamdată, produsele moldovenești sînt incompatibile cu standardele europene, instituțiile de rigoare nefiind capabile să certifice ca atare produsele calitative și competitive.

Activitatea investițională redusă a producătorilor și investitorilor autohtoni poate fi explicată nu numai prin mijloacele financiare limitate. Deși baza legislativă și normativă în vigoare privind activitatea investițională s-a îmbunătățit considerabil, se observă prezența diferitelor **impedimente de ordin administrativ** la faza de aplicare a legislației, care au impact negativ asupra lansării și dezvoltării în continuare a activităților respective.

Este indiscutabilă necesitatea implementării în economia moldovenească a **tehnologiilor avansate** și a **know-how-ului**, fapt ce devine posibil odată cu sosirea investitorilor străini, care la rîndul lor pot fi atrași cu stimulente suplimentare.

Crearea zonelor libere constituie un instrument eficient al politicii statului pentru atragerea investițiilor și crearea locurilor de muncă în diverse regiuni ale țării.

Prin activitatea zonelor libere se realizează:

- creșterea economică a regiunilor, în care funcționează zonele libere;
- atragerea investițiilor autohtone și străine în sectorul de producție industrială;
- crearea unui mare număr de locuri noi de muncă;
- majorarea semnificativă a volumelor impozitelor și taxelor încasate și reducerea încălcărilor fiscale;
- implementarea tehnicii și tehnologiilor moderne, experienței de producție înaintată și a managementului;

- majorarea volumelor producției industriale fabricate pentru export;
- reducerea barierelor birocratice pentru a pătrunde pe piețe și practicarea activității de antreprenariat;
- reducerea economiei tenebre.

Activitatea zonelor libere trebuie să influențeze pozitiv soldul balanței de comerț extern al țării, ceea ce va permite soluționarea problemelor strategice ale dezvoltării economiei.

Condiții de creare a zonelor libere

Una din principalele condiții ale alegerii potrivite a locului pentru crearea și desfășurarea cu succes a activității zonelor libere este asigurarea și respectarea strictă a procedurii de creare a zonelor libere în corespundere cu legislația în vigoare.

La adoptarea deciziei cu privire la crearea zonelor libere în Republica Moldova sunt evaluate și luate în considerare:

- efectele economice și sociale scontate și influența lor asupra dezvoltării teritoriilor (regiunii);
- numărul locurilor de muncă create, defalcările fiscale în bugetul local etc.;
- volumul pronosticat al investițiilor ce urmează a fi atrase, inclusiv în ramurile prioritare ale industriei;
- posibilitățile dezvoltării noilor tipuri de industrii cu tehnologii moderne;
- starea și perspectivele de dezvoltare a infrastructurii zonei libere.

Consimțământul pentru crearea unei zone libere poate fi acordat numai în cazul când există evidente motive că zona liberă va funcționa eficient și va fi în stare să realizeze scopurile și sarcinile puse în fața ei.

La soluționarea problemei privind crearea zonei libere, se acordă prioritate proiectelor, legate de dezvoltarea întreprinderilor industriale, îndeosebi celor de construcție a mașinilor și aparatelor, precum și proiectelor, care asigură prelucrarea mai deplină a materiei prime agricole, produsă în Moldova.

Genurile de activitate în cadrul zonei economice libere

Principalele genuri de activitate ale zonelor sînt clar stabilite în Legea Nr.440-XV din 27.07.2001 cu privire la zonele economice libere. În conformitate cu legislația în vigoare rezidenții vor avea dreptul de a efectua pe teritoriul ZEL așa genuri de activitate precum:

- producerea mărfurilor pentru export;
- sortarea, ambalarea, marcarea și alte operațiuni similare cu mărfurile tranzitate prin teritoriul vamal al Republicii Moldova;
- activitate comercială externă;
- activitate de transport;
- alte genuri conexe de activitate, cum ar fi serviciile comunale, de depozitare, construcții, alimentare publică etc.

Facilitățile fiscale privind zonele economice libere

FACILITĂȚI FISCALE PRIVIND ZONELE ECONOMICE LIBERE		
Conținutul	Tipul	Termenul
Exportul mărfurilor, serviciilor originare din zona economică liberă în afara teritoriului vamal al Republicii Moldova	50% din cota impozitului pe venit (15%)	Nelimitat
Activitatea rezidenților în zona economică liberă	75% din cota impozitului pe venit (15%)	Nelimitat
Rezidenții care au investit în fondurile fixe ale întreprinderilor lor și/sau în dezvoltarea infrastructurii zonei economice libere un capital echivalent cu cel puțin: – 1 milion dolari S.U.A. – 5 milioane dolari S.U.A. la exportul mărfurilor, serviciilor originare din zona economică liberă în afara teritoriului vamal al Republicii Moldova	Scutirea de impozit pe venit 100% 100%	3 ani 5 ani
Mărfurile, serviciile livrate în zona economică liberă din afara teritoriului vamal al Republicii Moldova, livrate din zona economică liberă în afara teritoriului vamal al Republicii Moldova, livrate în zona economică liberă din restul teritoriului vamal al Republicii Moldova, precum și cele livrate de către rezidenții diferitelor zone economice libere ale Republicii Moldova unul altuia	Cota zero a TVA și scutirea de taxa vamală	Nelimitat
Mărfurile supuse accizelor introduse în zona economică liberă din afara teritoriului vamal al Republicii Moldova, din alte zone economice libere, din restul teritoriului vamal al Republicii Moldova, precum și mărfurile originare din această zonă și scoase în afara teritoriului vamal al Republicii Moldova	Scutirea de accize	Nelimitat

Bibliografie

Codul fiscal Nr.1163 din 24.04.97, Monitorul Oficial al R.Moldova nr.62/522 din 18.09.1997

Hotărâre despre aprobarea Concepției privind crearea și dezvoltarea zonelor economice libere nr. 783 din 17.06.2002, Monitorul Oficial al R.Moldova nr.91-94/884 din 27.06.2002

Legea cu privire la zonele economice libere, Nr.440-XV din 27.07.2001, Monitorul Oficial al R.Moldova nr.108-109/834 din 06.09.2001

Strategia de atragere a investițiilor și promovarea exporturilor pentru anii 2006-2015